

תמלול בעברית: זה לא הקלדה עיוורת - זה מקצוע

פתרונות חדשניים להנגשה חושית
ועידת נגישות ישראל ה-3

ד"ר שירי שהם

28 במאי 2015

נגישות עבור לקויי-שמיעה

- חוק הנגישות בשירות לאנשים עם מוגבלות: עד נובמבר 2017 כל העסקים חייבים להיות נגישים.
- הלמ"ס 2013: 790,000 אנשים בישראל מגדירים את עצמם מתקשים בשמיעה. מתוכם 166,000 מתקשים קושי רב או אינם שומעים כלל.
- לקויי-שמיעה (חירשים או כבדי-שמיעה) זקוקים לתמלול, תרגום לשפת סימנים או הגברה כדי להבין את מה שנאמר.
- תמלול: מענה למרבית לקויי-השמיעה (לעומת שס"י/הגברה).
- נתמקד היום בהנגשה באמצעות תמלול ובמקצוע התמלול.

צרכי ההנגשה

- צרכי ההנגשה הם מגוונים:
 - לימודים בבית הספר ובאוניברסיטה
 - ישיבות צוות בעבודה
 - דיונים בבתי משפט
 - מופעים
 - אסיפות הורים
 - כנסים והרצאות
 - פגישות במוסדות ורשויות – ממשל, רווחה, בריאות...
- למעשה כל צורך תקשורתי שקיים, ראוי שיונגש ללקויי-שמיעה.

מהו תמלול מקצועי עבור חירשים וכבדי-שמיעה?

- תמלול חי, סימולטני.
- כרוך בהעברת שפה מדוברת לשפה כתובה.
- דורש הקשבה לנאמר בזמן אמת והקלדת הנאמר בקצב דיבור רגיל.

תמלול חי לעומת הכתבה

● הכתבה:

- הדיבור איטי ומותאם.
- המכתיב מתאים את קצב הדיבור שלו למהירות הכתיבה של הכותב.
- הכותב אינו צריך להתמודד עם העברת שפה דבורה לשפה כתובה.

● תמלול חי:

- מהיר
- הדובר לא תמיד מודע לתמלול, אין התחשבות בקצב הדיבור.
- יש להמיר שפה דבורה לשפה כתובה.
- עומס קוגניטיבי רציף: זמני קלט ופלט אינם תואמים.

דרישות מעבודת המתמלל המקצועי

- הבנת המידע שלקויי-שמיעה מפסידים:
 - רעשי רקע
 - תגובות לאירועים מסביב (תקלות טכניות, צחוק)
 - הודעות חשובות על ידי דוברי משנה (במבחן: "5 דקות לסיום")
 - הווי – בדיחות והערות
 - ידע נסתר אודות המשתתפים והקבוצה
 - מה שחשוב ללקוח אינו בהכרח מה שהמתמלל תופס כחשוב
 - סדר עדיפויות: דילוגים/קיצורים ומחירם עבור לקויי-שמיעה
 - הבנת דיבור של דוברים שונים ובכלל זאת לקויי-שמיעה

שפה מדוברת ושפה כתובה

- יש להבחין בהבדלים בין שפה מדוברת לשפה כתובה, ולהעביר את הנוסח המתאים ביותר לשפה כתובה.
- יש לכלול סימני פיסוק, ריווח בין פסקאות וכדומה.
- יש לציין בכתב כל מה ששומעים ולא רק את מילותיו של הדובר. למשל: אינטונציה, חילופי דוברים, אינפורמציית רקע.
- המסמך הכתוב צריך להיות ערוך גרפית ככל שניתן, נוח ונגיש לקריאה מהירה.

גורמי לחץ

- עבודה מהירה, מול קהל בזמן אמת
- התמודדות עם טעויות שקורות, במיוחד בתמלול ציבורי על מסך
- יש להתמודד עם שיח של כמה דוברים בו זמנית
- איפוק ואי-התערבות נדרשים
- תמלול נושאים מורכבים, רגישים או מביכים
- אתיקה

ידע ומהירות

- רכישת ידע עולם
- רכישת ידע מקדים בתחום אותו מתמללים
- פיתוח קיצורים שמייעלים את מהירות ההקלדה, גם בזמן אמת
- תרגול לשיפור מהירות ההקלדה

הקלדה במהירות הדיבור

- בתמלול נדרשת הקלדה במהירות הדיבור.
- בעברית: קצב של כ-150 מילים בדקה.

אתגר לא פשוט!

הכשרה אקדמית

- בחו"ל קיימות תוכניות הכשרה מקצועית למתמללים: שנתיים לתעודה מקצועית, או 4 שנים מלאות לתואר BA.
- נלמדים נושאים מגוונים: טכנולוגיות תומכות, שפה, ניסוח, דיקציה (של דוברים), מונחים בתחומים מקצועיים (כגון רפואה, ממשל, משפטים), ועוד.
- קיימות התמחויות בתוך תוכנית הלימודים: תמלול ללקויי-שמיעה, תמלול משפטי, תמלול לגופי ממשל, תמלול למדיה וכדומה.

צורך במתמללים מיומנים

כדי להתמודד עם כל האתגרים שפורטו לעיל יש לפתח מיומנות המתבססת על היכרות עם לקויי-שמיעה, זריזות אצבעות, תרגול טכני רב, התמצאות בתחומים רחבים וספציפיים כאחד, שליטה מעולה בשפת התמלול, יכולת ניסוח, שליטה בטכנולוגיות שונות, יכולת הסתגלות ועריכת שינויים בזמן אמת, כישורי הסקת מסקנות מעולים, סובלנות לאנשים ולנושאי התמלול, איפוק, יכולת ריכוז ארוכת טווח וסבלנות רבה.